

Konsekvensutredning avseende förslag till utökning av timtiden för ämnet idrott och hälsa i grundskolan (U2018/01430/S).

Innehållet i konsekvensutredningen utgår från 6–8 §§ i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Sammanfattning

Skolverket förordar att merparten av utökningen med 100 timmar i idrott och hälsa läggs i årskurs 6–9. Ett riktmärke för fördelningen kan vara 20 timmar i mellanstadiet med tyngdpunkt i årskurs 6 och 80 timmar i högstadiet.

Bakgrund

Regeringen har i beslut den 21 mars 2018 (U2018/01430/S) gett i uppdrag åt Statens skolverk (Skolverket) att göra en analys av i vilka årskurser en utökning av undervisningstiden i idrott och hälsa ger störst effekt. Undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa ska utökas med 100 timmar i grundskolan fr.o.m. läsåret 2019/20.

A Allmänt

1. Beskrivning av problemet och vad Skolverket vill uppnå

Skolverket lämnar en delrapport den 15 juni 2018 för den del i regeringsuppdraget som avser ”Undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa utökas med 100 timmar i grundskolan fr.o.m. 2019. En analys ska göras av i vilka årskurser en utökning ger störst effekt.”

Syftet med rapporten är att ge regeringen underlag inför kommande beslut om utökningen av undervisningstiden i idrott och hälsa.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det Skolverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Uppdraget förutsätter att undervisningstiden i idrott och hälsa utökas med 100 timmar för årskurserna 1–9. Skolverket har övervägt för- och nackdelar med olika fördelning av timmarna och har slutligen tagit ställning för att merparten av utökningen med 100 timmar i idrott och hälsa läggs i årskurs 6–9. Ett riktmärke för fördelningen kan vara 20 timmar i mellanstadiet med tyngdpunkt i årskurs 6 och 80 timmar i högstadiet.

Om denna reglering inte kommer till stånd får inte eleverna i grundskolan bättre förutsättningar för att kunna delta i fysiska aktiviteter under skoltid. De får inte heller bättre förutsättningar att uppfylla målen i kursplanen och kunskapskraven i idrott och hälsa.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Skolverket bedömer att följande kommer att beröras direkt av förslaget:

- Elever, lärare, rektorer och annan personal, exempelvis elevhälsan, i grundskolan.
- Kommunala, fristående och statliga skolhuvudmän

Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2017/18¹ för grundskolan omfattas (siffrorna inom parentes avser lärare med legitimation):

- 1 044 339 elever
- 4 811 skolenheter
- 872 skolhuvudmän, varav 581 enskilda
- 4 950 (3 700) heltidstjänster för undervisning i idrott och hälsa med eller utan ämnesbehörighet. Antalet tjänstgörande lärare uppgår till drygt 14 700 (9 400).

4. Uppgifter om de bemyndiganden som Skolverkets beslutanderätt grundar sig på

Regeringen kommer att fatta beslut om utökad timplan och fördelningen mellan årskurserna. Skolverket lämnar underlag till regeringen inför beslutet.

5. Uppgifter om vilka kostnadsmissiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

5.1 Kostnader för skolhuvudmännen

Skolverket bedömer att de föreslagna ändringarna medför ökade kostnader för skolhuvudmännen genom utökad behov av lärare i idrott och hälsa samt lokaler. Därutöver kan kostnader tillkomma som avser genomförandeinsatser (t.ex. stödinsatser för att involvera de elever som inte deltar i undervisningen). Dessa kostnader kommer att redovisas i samband med redovisningen av del 2 av uppdraget den 31 januari 2019.

De lokala förutsättningarna för en utökning av lärar- och halltider varierar och påverkar kostnadsutfallet för varje huvudman. Det innebär därför vissa svårigheter att göra en bedömning av det samlade utfallet på nationell nivå. Skolverket redovisar här en beräkning som utgår från antagandet att utökningen av undervisningstiden för idrott och hälsa med 100 timmar motsvarar en ökning med 20 procent av undervisningstiden jämfört med nuvarande undervisningstid på 500 timmar. Detta kan i sin tur antas medföra ett i motsvarande grad ökat behov av lärare i idrott och hälsa liksom ett utökad behov av lokaler för undervisning.

Enligt Skolverkets statistik uppgår antalet heltidstjänster för undervisning i idrott och hälsa till 4950. Ett ökat behov av idrottslärare med 20 procent motsvarar cirka 1 000 heltidstjänster till en beräknad kostnad av 540 mkr per år. Beräkningen utgår från en genomsnittlig månadslön för en lärare i idrott och hälsa på 54 000 kronor inklusive sociala avgifter.

På motsvarande sätt kan antas att behovet av lokaler för undervisningen ökar. Skolverket har ingen statistik på antalet ”halltimmar” men ett antagande kan vara att 70 procent av undervisningstiden bedrivs inomhus i idrotts- och simhallar, även om det varierar lokalt. En överslagsberäkning av ökningen av årlig undervisningstid i idrott och hälsa ger 466 000 timmar och ett ökat ”hallbehov” uppgår då till 325 000 timmar vilket motsvarar cirka 70 timmar per skolenhet.

¹ Tabell 1: Förskole- och skolenheter/fritidshem. Barn/elever läsåret 2017/18. Tabell 3 A: Skolenhetsstorlek läsåret 2017/18, samtliga skolenheter. Tabell 8: Anställda med lärarlegitimation med behörighet i ämne läsåret 2017/18.

5.2 Jämställdheten mellan flickor och pojkar i skolan

Skolverket bedömer att förslaget i sig inte påverkar jämställdheten mellan flickor och pojkar i skolan.

5.3 Barnets bästa

Skolverket bedömer att förslaget i sig inte förändrar att läroplan och timplan är utformade med barnets bästa som utgångspunkt.

5.4 Funktionshinder

Skolverket bedömer att förslaget i sig inte påverkar möjligheterna för alla elever att delta i undervisningen.

5.5 Nationella minoriteter

Skolverket bedömer att förslaget i sig inte medför några specifika konsekvenser för nationella minoriteter.

5.6 Barnkonsekvensanalys

I arbetet med uppdraget har Skolverket inhämtat barns och ungdomars kunskaper och synpunkter genom inbjudan till elevorganisationerna att delta i Skolverkets samrådsmöte. Ingen av organisationerna kunde delta vid mötet men Sveriges elevråd – SVEA har lämnat skriftliga synpunkter.

5.7 Konsekvenser för läroplanen / kursplanen för idrott och hälsa

Om ämnets syfte är oförändrat innebär Skolverkets analys och förslag i sig inget behov av förändringar av kursplanen för idrott och hälsa eller för övriga delar i läroplanen. Däremot ger utökad undervisningstid möjligheter till både breddning och fördjupning av ämnesinnehållet i undervisningen samt som en möjlig effekt av den ökade måluppfyllelse. Om regeringens syfte med den utökade undervisningstiden går utöver nuvarande syfte är det dock Skolverkets bedömning att en översyn och eventuell revidering av kursplanen för idrott och hälsa kan behövas. Detta kan ske inom ramen för Skolverkets kontinuerliga arbete med systematisk styrdokumentsutveckling.

5.8 Konsekvenser för övriga läroplaner

Skolverket bedömer att förslaget i sig inte får några konsekvenser för övriga läroplaner. Däremot innebär det att övriga skolformer får relativt sett mindre undervisningstid jämfört med grundskolan. Grundskolans elever får därmed bättre förutsättningar att nå målen än eleverna i övriga skolformer.

6. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

EU-rätten reglerar inte hur medlemsstaterna väljer att organisera sitt utbildningsväsende. Skolverket bedömer därför att förslaget inte påverkas av de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

7. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Den nya timplanen bör enligt Skolverkets uppfattning börja gälla vid läsårsstarten för läsåret 2019/20. Det kan också behövas övergångsbestämmelser och anvisningar för de årskurser som påbörjat sin undervisning inom ramen för den nu gällande timplanen (500 timmar).

B Kommuner och landsting

Skolverkets bedömning är att en utökning av undervisningstiden i idrott och hälsa medför ekonomiska och organisatoriska konsekvenser för kommuner och andra huvudmän för grundskolan. Det är dock först i samband med regeringens beslut om en utökning av timtiden och hur den fördelas som det är möjligt att i detalj beskriva ekonomiska och organisatoriska konsekvenser. Skolverket har därför inte funnit det nödvändigt att beakta vad som sägs i 4 § förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning om att ge berörda tillfälle att yttra sig.

En kostnadsberäkning redovisas under 5.1 ovan.

Däremot innebär det enligt Skolverkets bedömning ingen förändring i ansvarsfördelningen mellan stat och kommun.

C Företag

Läsåret 2017/18 uppgår antalet enskilda skolhuvudmän till 581.

Skolverkets bedömning är att en utökning av undervisningstiden i idrott och hälsa medför ekonomiska och organisatoriska konsekvenser för fristående skolhuvudmän för grundskolan på motsvarande sätt som för kommuner som är huvudmän för grundskolan. En kostnadsberäkning redovisas under 5.1 ovan.

Regleringen av undervisningstiden är lika för alla enskilda skolhuvudmän och utökningen av tiden bedöms inte få effekter av betydelse för konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Skolverket har inom uppdragets snäva tidsramar inte kunnat utreda om förslaget kan medföra särskilda konsekvenser för skolhuvudmän med olika förutsättningar som antal elever och tillgång till lokaler. Det kan möjligen vara svårare att organisera tjänster och tillgång till lokaler för en ”liten” huvudman, samtidigt som detta generellt sett redan kan vara en svårighet för dessa huvudmän.

D Samråd

I arbetet med uppdraget har Skolverket inhämtat kunskaper och synpunkter från lärosäten, myndigheter och intresseorganisationer. Skolverket anordnade tre samråd i mitten av maj 2018 och följande myndigheter och organisationer var inbjudna:

Centrum för idrottsforskning, Folkhälsomyndigheten, Friskolornas riksförbund, Funktionsrätt Sverige, Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH), Göteborgs universitet, Högskolan Dalarna, Idéburna skolors riksförbund, Karlstads universitet, Lika Unika, Lärarförbundet, Linköpings universitet, Linnéuniversitetet, Malmö universitet, Lärarnas Riksförbund, Myndigheten för delaktighet, Riksidrottsförbundet, Skolidrottsförbundet, Skolinspektionen, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Svenskt Friluftsliv, Sveriges elevråd, Sveriges Elevråd – SVEA, Sveriges Kommuner och landsting (SKL), Sveriges Skolledarförbund och Yrkesföreningar för fysisk aktivitet samt Umeå universitet,

De inbjudna intressenter som inte hade möjlighet att delta i mötena erbjöds att lämna skriftliga synpunkter till Skolverket. Exempelvis har Sveriges Elevråd – SVEA inkommit med skriftliga synpunkter på förslaget.